Debreczen, 1900. XXVII. évfolyam 153. sz. Kedd. junius 19.

Előfizetési árak:
ostán vagy házhoz küldve:
Egész évre. 20.— kor.
Félévre . 10.— kor
Negyedévre 5.— kor.
Egy hónapra 1.70 kor.
Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések dija:
Egy □ cm. területenként 8 fillér.
Nyilttér és magánérdekü közlemények soronkint 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utcza 13.
Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő: Koncz Ákos. Felelős szerkesztő: Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utcza 13.
Előfizetés, hirdetés és magánérdekü közlemények felvétele.

A Széll-kormány szabadelvüsége.

Debreczen, junius 19.

Az országgyülés jelen ülésszakának berekesztésével bizonynyal vége lesz a jelek ama zavaros magyarázatának, hogy a Széll-rendszer kettétöri a szabadelvüség gerinczét és bizonynyal el fog, el kell némulnia a vad kiabálásnak, hogy immár a reakczió éjszakája sürü fátyolt terjeszt a nemzet fölött. Őszinte, ámbár tárgyilag mégis alaptalan aggodalom müvelhette kezdetben ezt a jelmagyarázatot, lökhette ki az aggodalom kiáltásait; de csakhamar lelkiismeretlen képmutatás vette őket tulgyöngéd ápolásába, iparkodott folyvást fokozni ezt az aggodalmat, hogy a ravaszul táplált izgatottságban, mely a tiszta itéletet zavarja, politikai üzletet csináljon. Ámde ép az ülésszak berekesztése előtt merültek fel szivesen látott alkalmak a képmutatás leálczázására, megfosztására az üzleti haszonra való kilátásnak és Széll Kálmánnak ujfent s oly tüzzel letett szabadelvü hitvallása után, kinek törhetlen hüségében belátásos ember különben soha sem kételkedhetett, az éles válaszok után, melyeket a miniszterelnök és Wlassics közoktatásügyi miniszter, Molnár apát s legbensőbb elvtársa Rakovszky képviselő interpelláczióira adtak, ez az aggodalom is elillanhatott.

Keletkezett pedig az aggodalom azért, mert közgazdasági depresszió jött az országra s mert Széll Kálmán a dolgoknak oly államférfiasan bölcs előrelátásában, melyek Ausztriában kifejlődtek, a mi egész parlamenti életünket annyira romboló viharok alatt, melyek a Bánffy-kabinet fölé tornyosultak, békés egyetértést, sőt teljes összeolvadást létesitett az előbbi többség és az ezzel ugyanazon 1867. kiegyezési alapon álló volt nemzeti párt közt. Kedvetlenségből és tulérzékenységből, mert ezt a depressziót a tőke nemzetközi helyzeténél fogva nem lehetett oly hamarosan számüzni, a Széll-rendszer ellen, mert a gazdasági haladást nem eléggé segiti elő, ekkor a gazdasági reakczióra való hajlandóság vádját emelték; és mert nem maradt folytonos hadi állásban ama politikusokkal szemben, a kik az egyházpolitikai törvények létrejöttét inkább gátolták, mint előmozditották, emelték a vallási reakczió vádját.

Mind a két vádat igaztalanul, mint az ép lefolyt parlamenti ülésszak bebizonyitotta. Egy miniszterium ellen, a mely vezetője individuálitásának megfelelőleg, minden gazdasági panaszt, merüljenek fel bármely gazdasági rétegből, szivesen meghallgat; miniszterium ellen, mely folyton közvetlen érintkezésben iparkodik lenni a közvéleménynyel, terjedelmes szaktanácskozásokban közvetlen összeköttetésbe hozza egymással minden hivatáskör irányadó személyiségeit, a felhozott javaslatokat és kivánatokat pedig a földmivelés, kereskedelem, igazságszolgáltatás, közlekedés terein jól megfontolt rendszabályokra, a kormányzás minden ágában javitásokra használja; miniszterium ellen, mely az utolsó nagy kölcsön által pénzügyi erőinknek hathatós segitséget és erősitést nyujtott, hogy a magyar vállalkozási szellem a nemzetközi verseny terén serényen mozgathassa szárnyait; a Széll Kálmán vezetése alatt álló miniszterium ellen nem tarthatja fenn magát a vád, hogy a nemzeti gazdasági üzem egyes ágainak, egyes köreinek a többiek hátrányára kedvez, hogy egyoldalu gazdasági tendenczíákat követ, hogy a gazdasági reakcziót szolgálja.

De a másik vádat is, a mily alaptalanul emelték, oly alaposan megczáfolta a kormány. Mert nem provokál Széll mindennap, mindenfelé, ezért kevésbé szabadelvü, mint elődei, Wekerle és Bánffy, kiknek szabadelvü kezdeményezését a legőszintébb szivélyességgel támogatta? Melyik okos és önmagát

TÁRCZA.

Az igazgatók.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —

Irta: **Futár Lajos.**

Egy vidéki kisebb városkának igen nevezetes jellege, hogy intelligenciájában az igazgatók bőségesen burjánzanak. A töménytelen számu takarék és bankigazgatókhoz 5 tanintézeti, 2 casinó, 2 szőllőtelep, 2 uradalmi, továbbá a kórházi, az elmegyógyintézeti, gőzmalmi, fürészgyári s tudja isten még miféle igazgatók sorakoznak. Ha jól emlékszem még két kuglizónak is van ottan igazgatója.

Ennyi igazgató egy kis városkában roppant nagy igazgatói forgalmat eredményez. Utczákon, üzletekben, mulatóhelyeken, szóval mindenütt sürü egymásutánban mutatkoznak, kivévén a templomot, hová csak nehányan, azok is leginkább csak hivatásból járnak, lévén legnagyobb részök az ördöggel erős czimboraságban s ebből kifolyólag kerülvén a tömjénfüstöt.

„Jó reggelt igazgató ur, van szerencsém igazgató ur, alászolgája igazgató ur, alázatos szolgája igazgató ur, adjon Isten igazgató ur és szervusz igazgató ur“-féle üdvözlések és köszöntésektől csak ugy zsong reggel a piacz tere, s a nagy közönség a sok „igazgató ur!“ titulusoktól keletkezett izgatottságból csak 9 óra felé kezd kieviczkélődni, mikor már természetesen a sok igazgató napi foglalkozásához lát.

Ilyen körülmények között nem csoda, ha azon kis városkában minden valamirevaló ember netovábbi vágyát képezi, bármi uton-módon igazgatói titulushoz juthatni.

S mihelyt sok küzdés után valaki ezen üdvözitő titulust elnyerheti, azonnal meg is kivánja, hogy uton-utfélen, mindenhol és minden körülmények között — amint illik is — per „igazgató ur!“ szóllittassék. Főképen a takarék vagy ha jobban tetszik bankigazgatók. S ugyan ki ne legyezgetné ezt a kis hiuságukat? Hiszen a megszavazandó kölcsönügyletek tekintetében ők a nagy despoták, szóval igen nagy tekintélyek s egyáltalán arányban sem áll az „igazgató ur“-féle megszólitásban rejlő kicsiny udvariasság az ő nagy szivességökkel szemben, melyet alkalomadtán gyakorolhatnak. Mert hiába fizetsz a kölcsön vett pénz után husás kamatot te szegény ördög, mégis csak neked kell hálásnak lenned, ha pénzhez juthattál, mert a tőke gőgös és tiszteletet követelő, te ellenben alázatosságra születtél!

A közelmultban az igazgatók száma ismét egygyel szaporodott, még pedig kivételesen egy igazi telivér igazgatóval. Titulusához magas kinevezés utján jutott. Ugyanis az eddig csak szerzetesek uralma alatt állott gimnáziumot az állam átvette s főgimnáziummá kibővitve, élére világi igazgatót nevezett ki.

Az intelligenciának férfi része természetesen itt is — mint mindenhol a vidéken — a casinóban tömörült össze. Mérsékelt számu tagjai között hemzsegett a sok igazgató. A gimnázium uj igazgatója szintén beiratkozott oda s miután az iskola épületében s általában hivatása terén már nagyon hozzá szokott az „Igazgató ur, kérem!“-féle megszólitáshoz, el sem tudta hamarjában képzelni, hogy ezen megszólitás valaki másnak is szólhat. Könnyen érthető tehát, hogy a casinóban is eleinte minden „Igazgató ur“-féle megszólitásra mint igen udvarias sima ember, nyájas arczczal a beszélő felé

Herczeg Metternich-féle
Königswarti Richard-forrás
★ A világ legkitünőbb asztali vize. ★
Természetes szénsavdus tartalmánál fogva különösen alkalmas borral, gyümölcs-szörppel vagy likőrrel való keverésre. Feltünő gyógyhatásu emésztési zavaroknál, ugyszintén a légcső és hugyhólyag idült hurutos bántalmainál. Járványos betegségek ellen biztos óvszernek bizonyult.
Országos főraktár és iroda: Budapest, VIII., József-körut 9. sz.
Kapható helyben Geréby Fülöp utódai uraknál, mint főraktárosoknál
és minden jobb vendéglőben.

becsülő államférfi fog harczot kezdeni, ha békességben gyorsabban és biztosabban juthat ugyanahhoz a czélhoz? Bizonyos polgári szabadságok csak akkor élik ugyan bele magukat főképen a nép gondolkodásába és érzésébe, ha nem ajándékkép kapjuk, hanem a meggyőződés komoly küzdelmeiben vivjuk ki. De ha egyszer ki vannak viva és jogosaknak, érinthetleneknek ismerik el azokat a volt ellenfelek is, minek akkor a harcz, mely csak rosszérzelmet s maradandó elkeseredést szülhet, de semmiféle hasznot sem hozhat; harcz oly valaki ellen, kinek többé eszébe sem jut támadni? Ez inkább gyerekes pajkosság lenne, mintsem férfias erély. És csakhogy nehány ideges kiabálót megnyerjen a maga számára, a kik nem hisznek az eső termékenyitő erejében, ha villám és menydörgés nem kiséri azt, azért veszélyeztesse Széll Kálmán az általa oly fáradságosan helyreállitott parlamenti békét, a parlamentárizmust, mely Magyarország legerősebb nemzeti garancziája; veszélyeztesse, daczára annak, hogy Ausztria oly tanulságos, elrettentő példáját nyujtja az olyan állapotnak? Ez mégis csak nagyon balga föltevés lenne. De a hol valóban szükség van a férfias erélyre, a hol meg kell mutatni, hogy Magyarország kulturális szinvonalát sülyedni bármely felekezet felekezetiességét felemelkedni és politikai térre átkapni nem engedik, ott mindig megmutatja Széll Kálmán és kabinetje ezt az erélyt. Ezért bátran gyülekezhetnek a szabadelvüek a zászló körül, melyet Széll Kálmán győztesen lobogtat erős kezében.

1901. évi költségvetés. Lukács László pénzügyminiszter felszólitására valamennyi miniszter készíti a resszort-budgetjét az 1901. évi állami költségvetéshez. Ez a munka a parlament együttléte folytán eddig csak lassan haladhatott, miután nemcsak a minisztereket, de a miniszteriumok referenseit is jelentékenyen foglalkoztatta a törvényhozás müködése. Most a parlamenti szünet beállta, lendületet fog hozni ebbe a munkába s bár az egyes tárczákra ez idén különösen nagy kodifikatórius feladatok várnak, remélhető, hogy az egyes tárczaköltségvetések aránylag rövid idő multán már a pénzügyminiszter kezei között lesznek.

A hajdu-böszörményi gyógytári jog adományozása.

A „Debreczeni Hirlap“ folyó hó 12-iki számában „egy érdekes eset a vármegyénél“ czim alatt egy czikk lett közzétéve, melyben Hajduvármegye közigazgatási bizottságának a Hajdu-Böszörményben üresedésbe jött „Arany sas-“hoz czimzett gyógyszertár személyes jogositványának adományozása ügyében követett eljárása s az ez irányban történt belügyminiszteri intézkedés van előadva. Mivel pedig a tényeknek felállitása csakis egyoldalu irányban mozog, az ezzel összefüggő eseményeket teljes valóságában kivánjuk előadni.

Az 1876 ik évi XIV-ik törvényczikk 134 §-a utolsó bekezdése szerint, midőn gyógyszertári személyes jogositvány pályázat utján adományoztatik, „hogy a községben azon gyógyszertár felállitásának joga kinek engedélyeztessék, a törvényhatóság első tisztviselője által közzéteendő előleges pályázat után és az érdekelt község meghallgatásával a közigazgatási bizottság határoz s ezt a belügyminiszternek feljelenti.“

Hajdu-Böszörményben az „Arany sas“-hoz czimzett gyógyszertár személyes üzleti jogositványa megüresedvén, Hajduvármegye alispánja pályázatot hirdetvén, 19 pályázati kérvény adatott be. Ezek között Ercsey Gábor, jelenben balmaz-ujvárosi személyjogu gyógyszertár tulajdonosáé is, ki már előbb azonban ugyancsak személyjogu gyógyszertárt birt Felső-Balogon, Gömörmegyében s azt 1892. november hóban másra ruházta át. A gyógyszertári jogositványok adományozását szabályozó 1883-ik évi 22.370. számu belügyminiszteri szabályrendelet 16. §.-ának első bekezdése ezt foglalja magába: „Ha egy gyógyszerész akár átruházás, akár uj engedélyezés utján oly helyen nyert jogositványt, a hol egy, vagy több gyógyszertár már van és ezen elnyert jogositványt elfogadható alapos ok nélkül másra ruházza által, ezen átruházástól számitandó 10 év alatt uj gyógyszertár felállitására jogositványt nem nyerhet.“ Ugyanezen szakasz utolsó bekezdése igy intézkedik: „Ha pedig egy személyes üzleti jog birtokában levő gyógyszerész kér uj jogositványt, a nélkül, hogy az eddigi jogositványát másra ruházta volna, — ha a kért uj jogositvány megadható lenne, — a régi jogositványa megszünik és az igy üresedésbe jött jogositvány pályázat utján töltetik be a 134. §. utolsó bekezdésében megjelölt modorban.“ A szabályrendelet ezen intézkedéséből kifolyólag, mert Ercsey Gáborra a felső-balogi gyógytár személyes üzleti jogositványa szinte átruházva lett, igy oly helyen nyert jogositványt, a hol már gyógyszertár volt és ezen elnyert jogositványt másra ruházta által, az átruházástól 10 évig uj gyógyszertár felállitása vagy pályázat utján betöltendő személyes üzleti jogositványt nem kaphat s csakis átruházás utján, mely nem korlátolható, juthat más személyes jogositvány birtokába. Ugyanezen szakasz másik rendelkezése miatt pedig, mert Ercsey Gábor már az első felső-balogi gyógyszertár személyes jogositványa birtokában már nincs, nemcsak hogy jogositványt nem kaphat, hanem hasonló pályázatban többé részt sem vehetett volna, mert ez csak az esetben történhetik, ha tényleg most is az első felsőbalogi gyógytára birtokában volna s pályázati kérvényében kijelentené, hogy esetleg másik jogositvány elnyerése esetében arról lemond, a mi pedig már teljesen ki van zárva, mert a felső-balogi gyógytára személyes jogositványát másra átruházta. Hogy pedig már a második jogositvány birtokában, mert most a balmaz-ujvárosi személyes jogositványt birja, pályázhassék, a szabályrendelet meg nem engedi.

Ezek egész világosan csak azt igazolják, hogy a szabályrendelet több intézkedéséből kifolyólag Ercsey Gábor pályázati kérvénye pályázatra sem lett volna bocsátható. Ha azonban ez mégis megtörtént, sőt Hajdu Böszörményben nagy rokonsága folytán a község ajánlását s ebből kifolyólag pedig a közigazgatási bizottság jelölését is

---

fordult; nagy meglepetésére azonban csakhamar észrevette, hogy a megszólitás tulajdonképen nem őt illette, hanem környezetében valamelyik bank- vagy egyéb igazgatót. Mely felfedezés után, bosszuságát magába fojtva, komolyra változott arczczal visszafordult s előbbi foglalkozását folytatta.

Igy ment ez egy ideig, végre is azonban annyiszor ismétlődött a félreértés, hogy az efféle megszólitásokra már teljesen érzéketlen maradt; azokra egyátalán nem reagált. Ebből meg az a visszás helyzet keletkezett, hogy akkor sem felelt, mikor kivételesen csakugyan ő hozzá szólottak. Hogy ezen a mindinkább türhetetlen helyzeten segitsen, megkérte a tagokat, hogy ezentul őt csak vezetéknevén, egyszerüen „Vedres“-nek szólitsák.

A többnyire kereskedőkből lett bank, gőzmalom, gőzfürész s egyéb igazgatók el nem tudták gondolni, hogy a gimnázium jeles igazgatója miért restelli a titulusát, mikor pedig ők ezzel szemben nagyon is szivesen fogadják azt; inkább tizszer is magukra veszik, mikor nem nekik szól, hogysem egyszer is elengedjék, mikor csakugyan nekik szól.

Az ez irányban tett kérdezősködésre szerényen mentegette magát: „Nem szeretem a feltünést s a magánéletben csak Vedres óhajtok lenni“.

Pedig voltaképen igen ambicziózus ember volt a mi kedves igazgatónk, de miután tapasztalta, hogy abban a körben, melyben mozog, az igazgatói nimbus azon körülménynél fogva, mivel majd minden második ember mihelyt az „igazgató ur, kérem“-féle megszólitást hallja, hegyezi a fülét, nem valami magas fokon áll, — ennélfogva, nehogy ő is kénytelen legyen a fülét mindig hegyezni, inkább lemondott titulusának a magán érintkezésben való élvezéséről.

Ha valaki még ezután is „igazgató“ urnak szólitotta, egyszerüen otthagyta s nem társalgott vele tovább; tarokk játszma közben azonban ezt nem tehetvén, bosszantóan szelid — fanyarnak is mondható — mosollyal javitotta ki az illető bünöst: „csak Vedres, kérem, Vedres“, — természetesen csak akkor, ha már megbizonyosodott arról, hogy hozzá s nem a játszmában szintén részt vett másik igazgatóhoz szólott valaki.

Történt, hogy a város közvetlen közelében fekvő faluba egy nyugdijas százados telepedett le s ez is tagja lett az oly közeleső város társadalmi életének, beiratkozván a casinóba is. Itt csakhamar összejött a gimnázium igazgatójával, ki mód nélkül megörülni látszott.

Hála Istennek, — gondolá az igazgató — mégis csak kerül már egy valamirevaló ember a társaságunkba, a ki nem igazgató!

— Százados ur, nagyon, de nagyon örvendek, hogy itt telepedett le, — mondá négyszemközt nyájasan a századoshoz. — Azt hiszem, jó barátok leszünk; társalogjon és szórakozzék miné gyakrabban velem, mert én igazán furcsán érzem ebben a körben magam. — Tudja, itt mindenki „igazgató ur“, — folytatá némi sarcasmussal — ugy annyira, hogy maholnap már valószinüleg vendéglősünk óhaja elől sem lehet kitérni, ki mindenképen az „ételek és italok igazgató“ jává szeretne kineveztetni. — Igy hát a százados ur csakugyan nekem való ember, mert önből már remélhetőleg nem lesz igazgató...

— Csalódik uram, szólt közbe a százados mosolyogva — mert falunkban mozgalom indult meg az iránt, hogy engem tüzoltó-igazgatónak válaszszanak meg. Tudja, kötöm magam ahhoz, hogy a paranesnokkal egyenlőnek tekinthető ranggal lépjek be közéjök...

— A magánéletben azonban?

— Csak százados maradok.

— No, ugy jól van, legalább lesz egy ember a társaságban, a kit ha meg akarok szólitani, nem kell a magam titulusát visszaadni.

Milyen szép és az egyszerüségnek megfelelő is volna az, ha a magánéletben elhagynák a titulusokat. De hiszen ez őrült kivánság, melyet megdönt egyrészt az emberi hiuság, másrészt pedig lehetetlenné tesz az érdekhajhászás! Ki merne például egy bankigazgatót per „Varga ur“ titulálni, talán hogy legközelebbi alkalommal váltója szelid mosolylyal visszaadassék? Ugy-e, nyájas olvasóm, inkább csak boszankodjék a gimnázium igazgatója mindhalálig, de mi a titulus adásokat el nem hagyjuk, mert minden körülmények között első a siker!

---

meg tudta szerezni, azon indoknál fogva, „hogy a község meghallgatandó s hasonló minősitvény mellett a község véleménye csak az esetben mellőzhető, ha az ellen alapos kifogás tehető“, holott Ercsey Gábor nem bir hasonló minősitéssel, azokkal szemben a város ajánlatánál csaknem egyenlő szavazatot kaptak, de jelölése ellen már a szabályrendelet intézkedései is ellene szóltak; ezért midőn a pályázók közül többen a közigazgatási bizottságnak jelölése ellen a belügyminiszter urhoz felfolyamodással éltek, csak jogaik megvédésében igazságos és méltányos téren mozogtak.

A belügyminiszter ur kellőleg mérlegelve a felhozott indokokat és bizonyitékokat s hogy a szabályrendelet intézkedései betartva nem lettek, hogy Ercsey Gábor pályázatra sem lett volna bocsátható s hogy felső-balogi gyógytárra átruházására azon elfogadható alapos okot hozta fel, hogy annak jövedelméből megélni nem tudott, — holott annak ő reá való átruháztatását saját maga kérelmezte — a közigazgatási bizottság határozatát, melylyel Ercsey Gábort jelöli, megsemmisitette s a közigazgatási bizottságot uj eljárásra utasitotta. Ezen belügyminiszteri magas intézkedést a legnagyobb megelégedéssel fogadták az ország összes gyógyszerészei, mert ha törvény és szabályrendelet van, annak érvényesülni is kell s ha már egy gyógyszerész 2 személyes jogositvány birtokában volt és van, még hogy egy 3-ikat is elnyerhessen jogosulatlan uton, el sem képzelhető, mert ez által csak a gyógyszertári jogositványokkal való üzérkedésnek nyilna szabad tere.

A közigazgatási bizottság azonban a belügyminiszter ur intézkedését sérelmesnek találva, a f. hó 11-én tartott üléséből ujolag feliratot intéz a belügyminiszter urhoz, azon oknál fogva, hogy jogkörét látja csorbitva az által, ha a jelölés a bizottságot illetvén meg, nem birálhatja el azon körülményt, hogy egy pályázó gyógyszerész, ki már előbb személyes üzleti jogositványt birt, alapos vagy nem alapos ok nélkül ruházta e át gyógyszertárát, hogy az illető a pályázatból kizárható-e vagy nem: annyival is inkább, mert a belügyminiszternek ezen joga sehol kimondva nincs. A közigazgatási bizottságnak azonban ezen véleménye téves, mert az 1876 ik évi XIV ik törvényczikk 167. szakaszát: „A belügyminiszter felügyeletet gyakorol, intézkedik, folyamadások felett végső fokulag dönt. Szabályrendeletet bocsát ki és engedélyeket ad ki mindazon ügyekben, a melyeket jelen törvény, mint hatáskörébe tartozókat jelöli ki.“ Mivel pedig a gyógyszertári ügyek a belügyminiszter hatáskörébe tartoznak, kizárólag csak miniszteri jogot képez, hogy minden gyógyszertári ügyben is felügyeletet gyakoroljon, hogy a gyógytári jogositványok adományozására vonatkozó szabályrendeletei betartva legyenek és mert minden folyamodások felett végső fokulag dönt, ugy jelen esetben is, midőn több pályázó által a közigazgatási bizottság jelölése ellen felfolyamodások lettek beadva, csakis természetesen ő birálhatja el, hogy az átruházásra volt-é elfogadható alapos ok vagy nem. Sőt, tekintve azt is, hogy ugy a gyógyszertári személyes jogositványok átruházását, mint az uj gyógyszertárak felállitását kizárólag a belügyminiszter engedélyezi s hogy a pályázat utján betöltendő személyes jogositvány adományozására való jelölés is csak a belügyminiszter jóváhagyása után válik jogérvényessé s a belügyminiszternek megvan megerősitési vagy visszavetési, sőt kinevezési joga, — ezen körülmény világosan megállapitja azt is, hogy az engedélyezés még ez esetben is a miniszter hatáskörébe tartozik. De különben is a közigazgatási bizottság ezt hasonló értelemben fogta fel már az 1895 ik évben, midőn ugyancsak Hajdu-Böszörményben a Nagy Károly-féle „Magyar koronáa“-hoz czimzett gyógyszertár személyes jogositványára volt hasonló pályázat. Pályázók voltak Nagy Sándor, a volt gyógyszerész fia és Ercsey Gábor. A község háromszoros nagy többséggel Nagy Sándort ajánlta az atyja hagyatékába. — A közigazgatási bizottság a szabályrendeletet mellőzve, Ercsey Gábort jelölte. A belügyminiszter pedig a közigazgatási bizottság jelölését megsemmisitve s a jogositványt egyenesen Nagy Sándornak adományozta.

Miért nem látta a közigazgatási bizottság akkor jogkörét csorbitva, midőn nemcsak azon körülmény forgott fenn, mint jelen esetben, hogy a közigazgatási bizottság elbirálását nem vette a belügyminiszter figyelembe az iránt, hogy Ercsey Gábor már akkor elfogadható alapos ok miatt ruházta-é át felső-balogi gyógytára személyes jogositványát, hanem a jogositványt a közigazgatási bizottság ujabb jelölésének mellőzésével adományozta is; s minden esetre az egész gyógyszerészi kar teljes megelégedésére.

A minő igazságos és méltányos volt a belügyminiszter ur az eddigi intézkedésében, teljes tudatában vagyunk annak, hogy további eljárásában szinte követni fogja azon irányt, hogy a törvény és szabályrendelet rendelkezései betartva legyenek, felügyeleti jogánál fogva pedig érvényesiti azt is, hogy intézkedései és rendelkezései végrehajtva legyenek, hogy ép az ő jogköre, melyet a törvény felruházza a legkisebb mértékben csorbitva ne legyen.

A gólya és az oroszlán.

A Természet uj füzetében olvassuk a következő érdekes esetet:

Egy vidéki állatkertben öt egészen fiatal oroszlán volt dresszura alatt. Az állatkertben egy gólya is volt s kisérleteket tettek, hogyan viselné magát a gólya az oroszlánokkal szemben. Az oroszlánszeliditő ugyan váltig csóválta a fejét, hogy nem ugy megy az, de azért mégis végbement a kisérlet.

A gólyát nagy ketreczbe zárták, ahol az oroszlánokat szokták rendesen idomitani; a gólya csakhamar otthonosan érezte magát a ketreczben s méltóságteljesen sétált föl s alá. Ekkor bebocsátották a legfiatalabb oroszlánt. Az első pillanatban meghökkent a furcsa vörös-lábu, vöröscsőrü madár láttára, de nemsokára felülkerekedett benne a macskatermészet s lassan csuszva közeledett a gólya felé.

A gólya szinte meglepődött, mikor az oroszlánt megpillantotta s nyakát felborzolva, elkezdett kelepelni. Az oroszlán a furcsa hangok hallatára megállt, de egy pillanat mulva már ismét csuszott vélt zsákmánya felé. A gólya, mikor látta, hogy a kelepelés mitsem használ, kiterjesztette szárnyait s előrenyujtott nyakkal várta a támadást.

Mikor az oroszlán körülbelül két lépésnyire ért, a gólya felugrott s csőrével hatalmasan az oroszlán hátára csapott. Az oroszlán megrökönyödve felugrott s a másik pillanatban már a ketrecz tulsó szögletéből vetett szörnyen tiszteletteljes pillantásokat a gólya felé.

A gólya pedig ismét büszkén sétált föl s alá. Ekkor bebocsátották a másik oroszlánt. — Ugyanaz az elk pedés, tollborzolás, de az oroszlán már hátulról akarta ellenét megtámadni. De a gólya is szemmel tartotta az oroszlánt; s rettenetesen vagdalkozott feléje csőrével. Egyszerre csak kiterjesztette szárnyát, egy ugrás, — s az oroszlán követte az előbbi példáját. Igy ment ez végig. Utóljára bocsátották be a legidősebb oroszlánt, ez kétszer próbált szerencsét, mind a kétszer egyforma eredménynyel.

Másnap megismételték a kisérletet, de csak két oroszlán bátorkodott hatalmas csapásokat szerezni hátára. Harmadnap már a gólya teljesen ura volt a helyzetnek s méltóságteljesen sétált az oroszlánok közt; az oroszlánok többé nem merték megtámadni s csak tiszteletteljes távolból kisérték aggodalmas tekintetükkel.

A kinai események.

— Express-tudósitás. —

Budapest, junius 18.

A diplomáczia három nap semmiféle pozitiv hirt nem kapott Kinából. Pekinggel a távirati összeköttetés megszakadt és annak helyreállitása — ugy látszik — nem sikerül. A mi hir azonban elszórtan, kerülő utakon, nem feltétlenül megbizható forrásokból érkezik, mind azt bizonyitja, hogy Kina fővárosában ez idő szerint a söpredék dominál, az a legaljasabb része a kinai népnek, a melyet az „idegen ördögök“ ellen a legkegyetlenebb bosszuvágy vezérel. Az már bizonyos, hogy a japáni követségnek egy tagja a fanatikus kinai népnek idegengyülöletét életével fizette meg. — Még a táviró összeköttetés megszakitása előtt érkezett hir arról is, hogy a Pekingben székelő követségek nyári lakásai tüztől pusztultak el. Az európai diplomaták a saját lakásaikban a szó szoros értelmében zár alatt vannak. — A védelmükre kirendelt európai csapatok száma elégtelen. És mindezeknek betetőzéseül az is kétségtelennek látszik, hogy a kinai kormány — az özvegy császárné a csungli yamennel együtt — a mely titokban az őrjöngő fölkelőkkel rokonszenvez, sem elég bátor, sem elég erős arra, hogy a mind szélesebb körre terjedő mozgalmat lecsillapithassa. Ily körülmények közt aztán nem is csoda, ha a legizgatóbb hirek szállnak világgá, a melyek annál izgatóbbak, mert pozitiv jelentésekkel azokat sem megczáfolni, sem megerősiteni nem lehet.

A mi pedig azt illeti, hogy a világrendet teljes fölforgatással fenyegető ez eseményekkel szemben mi a hatalmak álláspontja és hogy meddig terjedhet akár közös, akár külön akcziójuk, ez idő szerint tagadhatatlan, hogy Oroszország a kinai európai akczió vezetésében a régente ugyszólván egyedül döntő Angliát teljesen fölváltotta. — Bár a boxerek fölkelése igazában akkor tört csak ki, a mikor Anglia az ő délafrikai katonai föladatát már javarészben befejezte, mégis kétségtelen, hogy az angol haderőnek nagy részét jóidőre leköti még Transzvál és az Oranje-állam. Oroszország ellenben egyetlen nagyhatalom, a mely abban a helyzetben van, hogy nagy katonai erővel azonnal beleszólhasson Kina ügyeibe. A rendelkezésre álló orosz haderő már ma is 24—30.000 emberre tehető, a mely számmal a földrajzilag sokkal előnyösebb helyzetü Japán sem vetekedhetik.

Japán — igaz — az oroszokkal szemben arra készült, hogy a czári birodalomnak Korea félszigetén való terjeszkedését erőszakkal is meggátolja. Az utolsó perczben mégis gondolkozóba esett a kormány, hogy szövetséges nélkül szembeállhat-e Oroszország terveivel. Ilyen szövetséges Anglia lett volna. Ennek az ereje azonban — mint tudjuk — Délafrikában annyira le volt kötve, hogy Japán — Oroszországgal való konfliktusa esetén — önönmagára lett volna utalva. Igy aztán Muravjev diplomácziája minden további nélkül kezébe keritthette a koreai Mosamphot és ezzel jelentékeny támasztó pontot nyert jövendőbeli kinai akcziójához. Hirlik ugyan, hogy Muravjev gróf e czélhoz való juthatása kedvéért megállapodást létesitett Japánnal, a melynek pontozatait eddig még senki se ismeri, de legyen bármint is, ha e két hatalom közt kenyértörésre kerülne a sor, okvetlenül Japán huzná a rövidebbet.

Ez idő szerint még egységes eljárásra hajlandók a Kinában érdekelt hatalmak. Angliának türnie kell, hogy ott, a hol eddig egyedül dominált, most Oroszország vezetése mellett Japán, Franczia- és Németország is érvényesithesse szavát. Németország ma még tartózkodó, de ha valónak bizonyul a hir, hogy a pekingi német követet meggyilkolták, egy pillanat alatt oly váratlan fordulatot vehet e nagyhatalom magatartása, mely egyszerre megzavarhatja a látszólagos egyensulyt, — főkép Anglia további rovására és kárára.

HIREK.

— **Kiss Áron püspök templomszentelése.** Tegnap avatták fel nagy ünnepélyességgel a nagyecsedi uj református templomot. Kiss Áron, a tiszántuli egyházkerület püspöke végezte a fölszentelést nagy papi asszisztenciával, a város lakosságának nagy érdeklődése mellett. A fölszenteléssel kapcsolatos istenitiszteletet is Kiss Áron püspök tartotta. Délben az iskolában ebéd volt az ősz egyháznagy és kisérete, Balogh Ferenez, dr. Erdős József, Erőss Lajos főiskolai hittanárok és Hajdu Zsigmond püspöki titkár tiszteletére. A püspök az esti vonattal visszautazott.

— **Magyar tanulók a párisi világtárlaton.** A közoktatásügyi miniszterium által engedélyezett és a párisi kiállitási kormánybiztosság főfelügyelete alá rendelt tanulmányi utazása a magyar tanuló ifjuságnak julius 19 én lesz Budapesről. Az utazásban tanulók és tanárok vesznek részt. Költségek a harmadik osztályban 115, a második osztályban 145 forint szállodával és teljes élelmezéssel. Az utazást Propper igazgató vezeti és a máv. menetjegy-iroda rendezi.

— **Évzáró vizsgálatok.** A debreczeni ág. hitv. ev. elemi iskolában az évzáró vizsgálatok a Miklós-utczai imaházban következő sorrendben fognak megtartatni: junius hó 22-én, pénteken d. e. 8—12-ig a fiukkal, d. u. 3—6-ig a lányokkal. Junius hó 23 án, szombaton d. e. 9 órakor hálaadó istentisztelet. A kézimunkák junius hó 22-én d. e. 11—12-ig és d. u. 3—6 óráig az iskolai helyiségben megtekinthetők. Ezen vizsgálatokra, valamint a hálaadó istentiszteletre a m. t. szülőket s a tanügy iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghivja Debreczen, 1900. junius hóban az ág. hitv. ev. iskolaszék.

— **A büntető-törvény módositása.** Plósz Sándor igazságügyminiszter a napokban megtartott ankéten elhangzott vélemények folytán elrendelte, hogy a miniszterium kodifikáczionális osztálya dolgozzon ki véleményt a börtönügyi szakosztály adatai alapján, hogy keresztülvihető-e a börtönbüntetés teljes eltörlése a büntető kodex egész rendszerének megingatása nélkül. E mellett a törvény általános részének elvi módositásait is a kodifikális osztály munkájául jelölte ki a miniszter.

— **Elrabolt leány.** A Széchenyi-utcza végén hajóhintás komédiások mulattatták napok óta az érdeklődő közönséget. A 14 éves Kertész Róza is többször elnézte mulatságos előadásukat. Most aztán a tisztelt társulat felszedte sátorfáját, hogy Karczagot boldogitsa. Tegnap el is utaztak innen.

Tepernyik Mihályné vendég-utczai lakos, kinek Kertész Róza első férjétől született leánya, ma délelőtt panaszba tette a bünügyi osztálynál, hogy leánya, Kertész Róza tegnap estefelé a kórházba ment ki, hogy ott betegen fekvő mostohaapját megnézze. Visszafelé a Széchenyi-kertek mellett jött haza, de nem érkezett a lakásra.

Ő kétségbeesetten ment leánya után s a kerti lakók beszélték, hogy a leányt a hajóhintás komédiások erőszakkal elvitték magukkal.

Az asszony panaszára a rendőrség azonnal táviratozott Karczagra, hogy az elrabolt leányt a komédiásoktól vegyék el és küldjék vissza Debreczenbe.

A leányrabló komédiások ügye való szinüleg az ügyészséget is foglalkoztatni fogja.

— **A kolozsvári diáksztrájk.** A kolozsvári állami tanitóképző-intézet növendékei körében felmerült sztrájk véglegesen elintézést nyert. Kozma Ferencz kir. tanácsos, tanfelügyelő tegnap hirdette ki Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter itéletét. Az itélet szerint a sztrájkolók közül a negyedéves tanulók csoportjából tanképesitőre most csak ötöt bocsátanak. Egyet egy egész évre, a többieket pedig büntetésből fél évre visszavetnek a tanképesitő vizsgálatról. A többi osztályokról egy másodéves növendéket, a ki főkolomposa volt a sztrájkolóknak, az intézetből kizárta a miniszter. A többi bünösöktől a jövő tanévben három hónapig minden állami ellátást megvon. Ezenkivül az itélet több kedvezmény élvezetétől fosztotta meg a sztrájk részeseit.

— **Árvák vizsgálata** A debreczeni jótékony nőegylet péterfia-utczai árvaházában szombaton délelőtti 9 órakor lesz az árvagyermekek vizsgálata. — Felkérjük az érdeklődőket, de különösen a nőegylet választmányát, hogy a vizsgálaton minél számosabban sziveskedjenek megjelenni.

— **A fegyvergyakorlat.** Kellemetlen dolog a fegyvergyakorlat — szó sincs róla és keserves fejvakarások szoktak történni, mikor egy-egy békés polgár megkapja a behivót. De még keservesebb az, hogyha ezt a békés polgár valamelyes alkalmazásban van és a gazdája ezt mondja neki:

— Ha bevonul a hadgyakorlatra, vegye tudomásul, hogy elbocsájtom.

Mit csináljon ilyenkor a jámbor férfiu? Ha a főnöke akaratát teljesiti, vét a törvény ellen, ha engedelmeskedik a törvénynek, magára haragitja a főnökét és esetleg elveszíti az állását. Kegyetlen dilemma ez! És mindenekfelett kegyetlen és embertelen az a főnök, a ki nyilt törvénysértéssel ilyen kinos választás elé állitja alkalmazottait.

Ezen pedig bajos segiteni és maga a kereskedelemügyi miniszter is elismeri legutóbb a debreczeni kamarához intézett leiratában, hogy a pénzintézetek és iparvállalatok felett való főfelügyeleti joga mellett sem képes közigazgatási uton meggátolni az efféle visszaéléseket. Felszólitja azonban a kamarát, hivja fel erre az érdekeltek figyelmét és saját hatáskörében hasson oda, hogy a munkaadók részéről méltányosabb felfogás érvényesüljön. Reméljük, hogy a kamara müködésének meglesz az eredménye, mert az efféle eljárás nemesak kegyetlen és embertelen, hanem határozott daczolás a törvény parancsaival is.

— **A gyógyszerészsegédi idő szabályozása.** A belügyminiszterium vezetésével megbizott m. kir. miniszterelnök a gyógyszerészsegédi idő szabályszerü kitöltése tárgyában a következő körrendeletet adta ki valamennyi törvényhatóságnak:

„Azon felmerült kérdésre nézve, hogy a gyógyszerészsegédi idő mikor tekinthető szabályszerüen kitöltöttnek, a vallás- és közoktatásügyi miniszter urral egyetértőleg a következőket állapitom meg: A gyógyszerész gyakornokok kiképzése tárgyában az 1892. évi 35 985. számu vallás és közoktatásügyi miniszteri rendelettel kibocsátott szabályzat 26. § ának, valamint a gyógyszerész növendékek egyetemi kiképzéséről szóló ugyancsak az idézett szám alatt kiadott szabályzat 7. pontjának rendelkezéséből következik, hogy gyógyszerészsegéd és egyetemi gyógyszerészettan-hallgató egy idejüleg senki sem lehet. Ugyanis az egyetemi tanfolyam sikeres hallgatása és bevégzése a jelölt munkaképességét és idejét a megszabott két éven át teljesen igénybe veszi s viszont a segédi idő kizárólagos rendeltetése az, hogy a gyógyszerész növendék a hivatása által megkivánt gyakorlati tudnivalókat tapasztalás utján elsajátithassa. Az eltöltött gyógyszerészsegédi idő hatósági tanusitásánál tehát jövőre követendő eljárásban szabályként szolgáljon, hogy a gyógyszerész növendékek által a két évi egyetemi tanfolyam alatt a szorgalmi időben vagy az abba eső kisebb szünidőkben teljesitett segédi müködés a szabályszerü segédi időbe be nem számitható s az egyetemi évek közötti nagy szünidőkre eső segédi szolgálat is csak az esetben tekinthető kivételesen szabályosnak, ha hitelesen igazoltatik, miként az megszakitás nélkül legalább két hónapig tartott. A gyógyszerész növendékek egyéves önkéntesi tényleges szolgálatban eltöltött idejéből a segédi időbe csak az a félév számitható be, a melyet katonai gyógyszertárban eltöltenek, hogy ez által is azon elv érvényesüljön, mely a gyógyszerészek alaposabb kiképzését czélozza".

— **Elfogott zsebmetszó.** Turi Mihály ismeretes csavargó, ki már többször volt büntetve különböző lopásért, ma a Biedermann József cselédje zsebéből kilopta a pénzes tárczát. A tolvajt azonban hamarosan lefülelték s átadták a rendőrségnek.

— **Nyilt tételü követelések leszámitolása.** Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter egy leiratában kijelentette, hogy az üzleti nyilt tételü követelések leszámitolására alapitandó szövetkezet támogatására hajlandó az ipar- és kereskedelmi alapból 50.000 korona értékü üzletrész jegyzésével hozzájárulni és felhivta a kezdeményezőket, hogy neki az intézet megalakulására vonatkozó további fejleményekről jelentést tegyenek.

— **Elvi jelentőségü miniszteri határozatok.** A belügyminiszter az utóbbi időben, különböző közigazgatási kérdésekben, a következő határozatokat hozta:

Osztrák birósággnak az osztrák ágytól és asztaltól való elválása tárgyában hozott határozatot az állami házassági anyakönyvbe nem kell feljegyezni. A Házassági Utasitás 78. §-ának bekezdése értelmében teljesithető anyakönyvi feljegyzések elrendelése iránt esetről-esetre a belügyminiszterhez kell fordulni.

Elsőbbségi ügyekben a kir. biróság határoz akkor is, ha a végrehajtást az árvaszék közigazgatási uton foganatositotta. A korábbi foglaltató birói végrehajtás utján nyert elsőbbséget akkor sem veszíti el, ha ebbeli igényét az árverésig a közigazgatási hatóságnak be nem jelentette.

Haláleset utólagos anyakönyvezésére csak akkor adható engedély, ha a hulla feltaláltatott, illetőleg megvolt és a személyazonosság is kétségtelen.

Az illetékes árvaház meg nem állapithatása esetén ugy a gondnokrendelésre, mint a hagyatéki tárgyalás során létrejövő megállapodások gyámhatósgi jóváhagyására az a gyámhatóság illetékes, melynek területkörében a hagyatéki biróság illetékességének megállapitásánál alapul vett község van.

A közigazgatási biróság különböző ügyekben a következő határozatokat hozta:

Ha a törvényhatósági bizottsági tagválasztásnál választók azért nem szavazhatnak, mert az előljáróság tagjai közül senki sem volt jelen s igy a választók személyazonossága megállapitható nem volt, a választás megsemmisitendő.

Királyi közjegyzők községi pótadómentességet nem igényelhetnek.

Ha a községi tisztujitás ugyanazon a napon történt, melyen a községi képviselőtestület megalakult: a tisztujitás megsemmisitendő.

Időleges községi adómentesség egymagában nem mentesit a rendezett tanácsu városi tüzrendészeti szabályrendelet alapján követelt tüzoltói járulék megfizetésének kötelezettsége alól.

— **Nyilvános köszönet.** Az iparostanonczok jutalmazására a nemes város által a költségelőirányzatba ösztöndij czimen felvett összeghez kegyes adományokkal járultak: Löfkovits Arthur 10, a csizmadiatársulat 10, Harsányi István 6, Riesz Henrik 5, az Ipartestület 20 koronával. Fogadják a kegyes adományozók az iparos-tanoncziskolai felügyelő bizottság s a jutalmazandó tanonczok nevében hálás köszönetemet. Ez alkalommal hálásan köszönöm meg a Debreczeni Első Takarékpénztárnak a tanonczok számára rajzeszközök beszerzésére küldött 60 korona adományát. Dóczy Gedeon, ip. tanonczisk. igazgató.

— **Egy apácza házassága.** Regénybe illő házassági történetről értesiti lapunkat nagyváradi tudósitónk. Egy fiatal orvos, ki ott müködött a közkórházban, megismerkedett egy ápolónő apáczával, szerelmes lett a leányba, megkérte kezét s az eljegyzés már meg is történt. Az eset részletei a következők: Mult év január 1 én jött Nagyváradra egy fiatal orvos a biharmegyei közkórházba, mint Fráter Imre dr., kórházi igazgató-főorvos segédorvosa. A segédorvost a sebészeti osztályra osztották be s itt ismerkedett meg egy fiatal, 19 éves apáczával, Olária testvérrel, ki szintén nem régen került a zárdából a kórházba ápolónői minőségben. Ott látta az orvos a szép fiatal testvért a humanizmus szolgálatában, amint éjjel-nappal virrasztva, vasszorgalommal, önfeláldozóan ápolta a betegeket s igyekezett őket megmenteni a haláltól. — A fiatal ember, az orvos vonzalmat érzett a szép fiatal apácza iránt, megismerkedett a leánynyal s e vonzalma ekkor csak erősebb lett. — Az orvost egy jobb állás elszólitotta Nagyváradról. Hajdumegye egyik nagyobb községe megválasztotta községi orvosának. Elment Nagyváradról s a vonzalomból szerelem fejlődött szivében. Imádásig megszerette a leányt. Levelet irt a szép apáczának, melyben előadta, hogy szereti. Most jó álláshoz jutott s kérte a leányt, tegye életét teljesen boldoggá. Megkéri a kezét, ne utasitsa vissza. A fiatal apáczát, ki már tiz év óta egy bajorországi klastrom falai között élt, rendkivül meghatotta ez ajánlat. Ő, a ki visszavonulva teljesen a világtól, teljesen szerzetesi életre adta magát: férjhez menjen? Kis ideig habozott s végre is elhatározta magát, hogy férjhez megy. Szülei, kik Nagy-Szebenben laknak, hol atyja előkelő hivatalnok, megadták beleegyezésüket a házassághoz s az eljegyzés pünkösd vasárnapján megtörtént szük családi körben.

— **A felültetett lapok.** A ma megjelent budapesti lapokban nagy meglepetéssel olvastuk, hogy ősz püspökünk vasárnap többedmagával *Nagy Enyeden* volt templomszentelésen s ennek végeztével a *kollégiumban* társasebéd volt. Hát ez igy nem áll, mert a lapokat valamelyik olvashatlan könyomatos alaposan felültette. Kiss Áron püspök a kerületébe eső *Nagy-Ecseden* volt templomszentelésen s ott volt a társasebéd is, persze nem a *kollégiumban*, mert ilyen nincs Ecseden, hanem az iskolában. Ugylátszik különben, hogy a felültetett lapok nem sokat törődnek protestáns dolgokkal, mert különben tudhatnák, hogy Nagy-Enyed az erdélyi ref. püspök fenhatósága alá tartozik s ha ott lett volna templomszentelés, dr. Bartók György végezte volna azt és nem a tiszántuli egyházkerület püspöke. Jellemző, hogy az összes napilapok közül egyedül a „Magyar Szó" volt, mely nem követte el e nagy tévedést.

— **Baptisták a Marosban.** Mikalaka község mellett a Marosban baptista keresztelő volt a napokban. Pár száz összeverődött hivő jelent meg a Maros partján. A Békésről érkezett püspök napkelte előtt beszédet intézett a gyülekezethez, majd bibliát olvasott és olvastatott addig, mig a nap felütötte fejét a hegyek tetején. Ekkor kezdődött a keresztelés ünnepsége zsoltárok éneklése közben. A püspök ur belegázolt a vizbe s egymásután mártogatta abba bele a libasorban hozzá következő hiveket, mormolván hozzá szent mondatokat, a mint illik. Ez a dolog szépen ment addig, mig azt egy, álmából fölébredő mikalakai pásztorsuhanez észre nem vette. Nem telt bele pár percz, már százával álltak a parton a jó mikalakaiak s eleinte nagy bámulattal, később pedig ellenséges magatartással nézegették az előttük ismeretlen dolgot, azt hivén, hogy az imádkozó emberek babonasággal el akarják pussztitani a termésüket. Hangos zugolódásban törtek ki, mit a baptisták hallván, hamarosan összeszedték czókmókjukat s a püspököt, a ki a közbejött akadályok miatt csak ötven egynéhány embert buktathatott meg a Maros vizében, egy kocsiderékba gyömöszölve, elmenekültek a szélrózsa minden irányában.

— **A szatmári testvérgyilkosság.** Egy hónapja körülbelül, hogy a szatmári esküdtbiróság letárgyalta Papp Elemér gyilkosainak szenzációs bünperét. Az esküdtek marasztaló verdiktje alapján a biróság Papp Bélát a felbujtót is, s a tettest, Zsoldics Mihályt is, kötél általi halálra itélte el, Papp Zoltánra pedig nyolcz esztendei fegyházbüntetést szabott ki. A védők tudvalevőleg semmiségi panaszszal éltek. A két kötélhalálra itélt pedig kegyelemért folyamodott. — A bünpör aktái most érkeztek fel a kuriára, a mely rövid időn belül elintézi az elitéltek sorsát. Valószinü, hogy mindketten kegyelmet kapnak. Ezt a hitet támogatja az is, hogy a szatmári törvényszék mindkét elitéltet egyhangulag ajánlotta kegyelemre.

— **A koczka-tej.** Lesz ezután ilyen is. És nem is szabad nagyon meglepődni, ha közelebb a becsületes tehén tejet nem literszámra, hanem köbczentiméterenkint vásároljuk. Az a patikus, a ki a tejet az egyszerü cseppfolyók alakjából most szilárdra formálta, a természetet csak ugy megkorrigálta, mint sok más társa. Van már levegővizünk, viz-levegőnk, meleg jegünk, megfagyott levegőnk, levesünk, sőt egész ökrünk a mellényzsebben, a hol immár szük kis helyen egy egész vendéglői étlapot hordozunk magunkkal. Ugy látszik, a mellényzsebé a jövő. Hogy meddig, azt a kémikusok tudják. Mert a mikor már mindent a mellényzsebben hordunk, valószinü, hogy a vegyészek megint alkatrészeikre bontják a a természetes formáikból kiforgatott elemeket, állatokat és tárgyakat és a jövő század emberei ugyanolyan nyugodt hangulatban tárgyalják majd, mint most mi az ellenkezőt, hogy a mellényzsebből a tej a literes mértékbe kerül vissza, a viz megint viz lesz, a levegő ismét levegő és a szegény ökör visszakerül a kicsiny mellényből a pázsitos zöld legelőre. Tehát az szebb világ lesz, mint a miénk.

De azért egyelőre csak literszámra méltóztassanak a tejet vásárolni. A mig lehet.

— **Luczenbacher Pál végrendelete.** Luczenbacher Pál végrendelete most került hiteles alakban nyilvánosságra. E szerint az elhunyt több mint félmillió koronát hagyott jótékony, illetőleg nyilvános czélokra. A végrendelet, melyet e hónap 6 án hirdettek ki a budapesti ötödik kerületi járásbiróságnál, a M. É. szerint a következő sorrendben közli a közczélokra szóló adományokat:

A budapesti Erzsébet-leányárvaháznak 50.000 forintot, a Josefinum-árvaháznak 2000 forintot, az esztergomi kórház részére 2500 forintot, a szobi zárda részére 10.000 frtot, Szob és környékén (Danásd, Helemba, Dömös, Mária-Nosztra) lakó szegények részére és elszegényedett rokonok segitésére (17 takarékpénztári könyvben elhelyezve) 40.000 frtot, a bécsi irgalmas-rendek 5000 frtot, a hütteldorfi üdülő-háznak 1000 frtot, az ipolysági kórháznak 2500 frtot, a szent István-kórháznak Budapesten 2000 frtot, a budapesti kereskedelmi kórháznak 2000 frtot, a Bethesda részére 2000 frtot, az Otthon segitőegyesületének és a Hirlapirók Nyugdij-Intézetének 5000 frtot, a pesti vakok intézetének 5000 frtot, müvészeti és régészeti alapitványra Förster Gyula javaslata alapján 10 000 frtot, a szobi kálvária fentartására alapitvány 500 forintot, gyógyithatatlan betegek részére Währingben 1000 forintot, bécsi kórháznak (Margorathen, Hartmannsgasse) 2000 forintot, a bécs-währingi Greisen-Asylnak 1000 frtot, a nyitrai apácza-zárda részére 1000 frtot, az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek 5000 frtot, az Országos Erdészeti Egyesületnek 5000 frtot, a budapesti Kereskedelmi Akadémiának 5000 frtot, a budapesti Népliget gyarapitására 5000 frtot, a Rókus-kórháznak Budapesten 5000 frtot, a szent János-kórháznak Budapesten 5000 frtot, a váczi siketnémák intézetének 5000 frtot, a budai rókus-utczai városi árvaháznak 2000 frtot, a budapesti összes népkonyhák részére 5000 frtot, a Budapesti Hajléktalanok Menhelye-Egyesületnek 2000 frtot.

Van a végrendeletben azonkivül 80.000 frtot meghaladó összeg, egyes, külön megnevezett személyek javára, részben hagyomány, részben pedig élethossziglan tartó évi járadék alakjában. Mint tanuk gróf Széchenyi Miklós, dr. Thallóczy Lajos és Geissler Artur vannak aláirva.

— **Szörnyü halál.** Irtóztató halálnak lett áldozata f. hó 15 én a délelőtti órákban Zólyomban Béres Károly mozdonyvezető tanoncz. Mint tüzelő volt beosztva és épen utra készült és készitette elő mozdonyát. A mozdony hátulján alkalmazott szerszámládából valamely szerszámot akart kivenni, de ugyanazon vágányon öt mozdonyt hoztak mozgásba. A tolatás előtt hangos szóval figyelmeztette a személyzetet az előfütő, hogy tolatni fog a mozdonyokkal. Béres azonban ezt nem hallotta és igy a két mozdony ütközője közé került, a mely teljesen összelapitotta a szerencsétlen ember mellét. Még élt, mikor a kórházba beszállitották, de két óra mulva kilehelte a lelkét. A boldogultnak temetése tegnap ment végbe a zólyomi kórházból. Hogy terhel-e valakit a felelősség, vagy pedig saját vigyázatlanságának lett-e áldozata, a vizsgálat lesz hivatva kideriteni.

— **A kereskedelmi alkalmazottak kongresszusa.** A kereskedelmi alkalmazottak III-ik országos kongresszusa iránt élénk érdeklődés nyilvánul. Eddigelé már több egyesület bejelentette hivatalos képviselőjét. Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter leiratilag értesitette a végrehajtóbizottságot, hogy a vezetése alatt álló miniszterium képviseletében dr. Szüts Lajos miniszteri titkárt küldte ki a kongresszusra.

— **A román zsidók sorsa.** Mintegy ötven zsidó érkezett a minap az orsovai határra, kiket a román kormány utasitott ki eddigi tartózkodási helyükről. A csendőrök azonban az orsovai határon föltartóztatták őket és nem engedték tovább. A kiutasitottak Amerikába készülnek és csak azt kérték a magyar hatóságoktól, engedjék őket keresztülmenni az országon. Ezt az engedelmet ott nem kaphatták meg és most táviratban a belügyminiszterhez fordultak az engedelem kieszközlése végett. Addig csendőrfedezet mellett a szabad ég alatt tartózkodnak.

— **Hát gyorsiró.** Találkozik két uriember a Kossuth-utczán. Jó barátok, hát kötelessegüknek tartják, hogy rossz vicczekkel bosszantsák egymást.

— Tudod-e, hogy ki az a fiatal ember ott a tulsó oldalon?

— Nem én!

— Ő irta össze a legtöbb hülyeséget. Egész életében mást se tesz, mint csupa szamárságot ir. No találd már ki, hogy micsoda?

— Iró?

— Nem.

— Ujságiró?

— Nem.

— Hát mi az Isten csudája?

— Gyorsiró, adta rá a szót a másik.

— **Simáék bucsuja.** Szinte meginditóan lefelé fordult Sima Ferenczneк, a volt szentesi képviselőnek sorsa. A vádak nyomában, melyek ellene támadtak, a vagyoni bukás is bekövetkezett s nemrégiben megütötték a dobot Simáék szentesi háza fölött. S mintha a sors még jobban meg akarta volna keseriteni a balsors lejtőjére jutott embernek ezt a csapást, az árverésen

Sima legkérlelhetlenebb ellenfele, Szathmáry Ede ügyvéd vette meg a házat. Már a liczitáczió után való napon el is kellett hagyniok régi, kényelmes hajlékukat, de nem tettek meg ezt a szomoru lépést a nélkül, hogy nyomot ne hagyjanak maguk után. Egy szegedi ujság irja, hogy Simáék azon az utolsó éjszakán, melyet házukban töltöttek, csaknem teljesen összerombolták a lakás belsejét: a padlót felszaggatták, a falakat megtördelték, bemocskolták, a kályhákat, a villamos berendezést összezuzták, szóval: — a mi csak megrongálható, mindent megrongáltak. Végezetül bucsulevelet is hagytak az uj tulaj donosnak, benne rettenetes jókivánságokkal, melyeket reprodukálni sem lehet.

Teljes czimmel ellátott olcsó hirdetések.

A mult szombaton szentesitett és kihirdetett törvény értelmében julius első napján megszünik a kiucstár által eddig szedett hirdetési bélyegilleték. Ez az illeték minden czimmel ellátott hirdetés után harmincz krajczár volt. Ennyivel drágitotta meg az állam a hirdetéseket. A hirdetésnek ára volt pl. 20 krajczár, de mivel az állam 30 krajczár bélyeget szedett, az egész 50 krajczárba került volna, ami nagy pénz szegény, különösen munkanélküll embernek. Ennek következtében a hirdetések Magyarországon nagyobb lendületet nem is vehettek. Különösen a vidéki olvasóra felettébb terhes, költséges és sok időbe kerülő munka volt a kiadóhivatalhoz fordulni, hogy valamely czim nélkül megjelent hirdetésnek feladóját megtudja Ez volt az oka annak, hogy a munkaközvetitésre nálunk az ujsághirdetést alig vették igénybe.

Külföldön ez már régen másképen van. A háziasszony, aki cselédet keres, a cseléd, aki helyet keres, mind az ujsághoz fordul. Ezzel megtakaritja mindkét fél a drága közvetitést és leggyorsabban jut egymással érintkezésbe. Mindenki nagyon könnyen kiszámithatja magának a hirdetés árát, melyet levélbélyegekben is beküldhetni.

A hirdetés legjobban éri el czélját akkor, ha lehetőleg rövid. Például ha igy szól: „Jó szakácsnét keresek. Miskolczi-u. 3-ik szám". Vagy pedig: „Munkás felvétetik, czipész-üzlet, Uj-utcza 64."

Ugyanilyen rövidséggel ajánlhatja szolgálatait a cseléd vagy a munkás, esetleg a tanitó vagy a tanitónő is, mert okos ember, bármi társadalmi állásban, a hirdetést nem tarthatja meltóságán alulinak.

A munkás nem lesz kénytelen tiz helyen is bekopogni, mig végre olyanra akad, a hol esetleg foglalkozást talál. A cselédek meg épen, akik most órákat és napokat töltenek azzal, hogy egyik közvetitőt a másik után felkeressék, egy pár krajczáros hirdetéssel czélhoz juthatnak.

Hasznát vehetik a hirdetésnek a kisebb mesteremberek, a kit eddig épen a legjobban fizető közönség alig ismert, sőt meg sem ismerhetett. A Debreczen környékén lakó kisiparos pár krajczárért egész nagy közönséggel érintkezhetik anélkül, hogy csak be is kelljen fáradnia a városba. Például: „Asztalosmunkákat, javitásokat vállal Bordács Kálmán, Sámson, Főutcza 40."

Vagy pedig: „Mázolási munkát végez Göndöcs Sándor Szoboszló, országut 9." Lesznek bizonyosan olyan vendéglősök, a kik a hirdetéseket mindennap igénybe veszik. Végre is egy pár krajczárt megér nekik az, ha czimüket a közönségnek emlékezetébe hozzák.

Kiszámithatatlan gyakorlati haszna lesz a hirdetéseknek a közönség minden rétegére nézve, ha egyszer hozzászokik ehhez a legolcsóbb és leghathatósabb közlekedési eszközhöz. De leginkább a szegényebb osztályok érdekében lehet kivánni, hogy a közönség gyorsan megkedvelje a teljes czimmel ellátott hirdetéseket.

Ha ez igy lesz, akkor julius elseje igen fontos dátumot jelent majd ugy a fővárosnak, mint a vidéknek forgalmi életében.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr" eredeti táviratai. —

A kinai forradalom.

(Legujabb táviratok.)

Bécs, junius 19. Ő Felsége Czihkán báró kinai osztrák-magyar követet kihallgatáson fogadta, a kivel jelentést tétetett a kinai helyzetről.

London, junius 19. Az angol parlamentben Balfour kijelentette, hogy Indiából segédcsapatokat küldenek Hong-Kongba.

London, junius 19. A takui ütközetben két erődöt levegőbe repitettek. A kinai csapatok Handzsor nevü orosz ágyunaszádot szintén a levegőbe röpitették. Veszteség volt az ütközetben halottak: egy angol, három német, tizenhat orosz és egy franczia, sebesültek: négy angol, hét német, negyvenöt orosz és egy franczia; Hogy az erődöket bevették volna, nincs megerősitve: de azt Bolfour a parlamentóe is megerősitette, hogy Seymour admirál pekingi utjáról visszamenekült, ami azt jelenti, hogy megverték.

London, junius 19. A Dailiy Telegraf jelenti, hogy öt héttel ezelőtt Keteler pekingi német követ egy tanácskozás alkalmával kijelentette, hogy az intézkedések elégtelenek.

Budapest, junius 19. Most már bizonyos, hogy a **takui erődöket rohammal bevették a csapatok.**

Nemzetközi lakoma-tanulmányok.

A berlini „Lokalanzeiger" tudósitója résztvett a Berlin—Konstantinápoly közti keleti expreszvonat legutóbbi megnyitásán és ez alkalommal érdekes tanulmányt végzett a Magyarországon, Szerbiában, Bulgáriában és Törökországban felszolgált lakomák körül. Erről a következőkben számol be lapjának:

Habár a nemzeti eledeleket nagyobb részt számüzték is, hogy a mindent boldogitó franczia konyhának biztositsanak egyedüli uralmat, kisebb-nagyobb mérvben mégis adtak belőlük izelitőt. Igy Budapesten villásreggelire és ebédre is adtak fogast, mely hires halat csupán Magyarországban a Balatonból és Fertőtóból halásszák s melynek ize a kövi haléhoz hasonló. A halhoz tüzes, olajos, közszeretetben álló magyar bort kaptunk „Chateau Palugyay". Aktuális érdekessége fogás volt a „Stefánia-puncs", mely az egykori trónörökösnéről, mostani Lónyay Elemér grófnétól kapta nevét annak bizonyitására, hogy a magyarok még most is hódolattal környezik a néhai királyfi özvegyen maradt hitvesét. Sajátsága volt a budapesti lakomának az a pohár sör is, melyet közvetlen leves után szolgáltak föl s melynek magyarázatául azt kaptuk, hogy ő Felsége Ferencz József, császár — pardon király is minden ebédhez egy pohár sört iszik. A vendégek javarésze ugyan nem nyul a sörhöz, hanem megmarad a jó borok mellett, de a hazafias, loyalis megemlékezés előtt tisztelettel meghajtja fejét.

Belgrádban a sterleten (halétel) kivül persze a nemzeti báránypecsenye sem maradhatott el, csakhogy nem füszerezték ez esetben annyira, mint rendesen szokták. Azután velami jó következett, szintén szerb nemzeti eledel. A neve Pita en haché de viande et roulade en fromage jeune, amiből eleddig csak „pita" értelme maradt homályban az európai vendégek előtt. Annál többet értettünk meg a honi borokból, a feketepiros negotiniből és az aranysárga szendrőiből, a melyek ugyan csak parasztborok, de rendkivül nehezek. Izük a görög borokéhoz hasonló. Az étlap általában franczia, de „Fruits" helyett Giardinetto-nak nevezik a gyümölcsöt.

Szófiában „lavrak" nevü halat kaptunk, melyből fogalmat alkothatunk magunknak a keletiek pompájáról, mit a konyhában kifejtenek. A hal a Fekete-tengerből való volt, de minket meggyőzött arról, hogy az északi vizek halai mégis jobbak. A felszolgált borok olyan kitünőek, hogy bizony kár, miért nem kaphatók egyebütt is. Nevében és izében egyaránt pikáns volt a bárány-gerincz — a la Milanaise. A nyugati szomszéd állam iránti barátságos érzés kifejezése akart ez lenni. A balkán államok nemzeti itala, a Punch a la roumaine itt sem maradhatott el.

Nemzeti eledelekben bővelkedett a szultán ebédje. Habár a török konyha, melyben a husok közül csupán birka, bárány és tyukhus talál helyet, meglehetősen egyhangu, mégis négy étel volt a menü-kártyán ezzel a megjegyzéssel, a la turque vagy plat turc. Például a „beurek" sajttal és vagdalt hallal töltött lisztből és zsirból készült tészta; azután a „piláf", mely zsirban párolt rizskása és sáfránynyal és borssal füszerezett paradicsomlé-keverék, a mihez még gyümölcsizek járulnak. Török eledel volt az articsóka is és az ebéd végefelé felszolgált „Obole des pauores". A pecsenyéhez ecetes uborkán bivül még aludttejet is kaptunk, a mit a török „jaurt"-nek hivnak. Bort bőven kaptunk és bőven itták azt török barátaink is, daczára a Koránnak.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Felmentett vádlott. A debreczeni királyi törvényszék tegnap kezdte meg junius havi esküdtszéki tárgyalásait.

A megalakult esküdtszék elé Tassi János h.-böszörményi lakos ügye került, a ki rablás büntette miatt lett vád alá helyezve.

A törvényszék tagjai voltak: elnök dr. Szeőke István. Birák: dr. Oláh Miklós és Kolbenhayer Kálmán. Ügyész: dr. Nagy László. Védő: dr. Ozory István.

A tárgyalás kilencz óra után vette kezdetét, mikor is bevezették a vádlottat. Majd megjelentek sértett és a tanuk is. A megjelenés konstatálása után az esküdtszék alakult meg következőleg:

Malatinszky Ferencz, Gyarmathy István, Horváth István, Márkus Miksa, Rácz Lajos, dr. Reichard Manó, Lusztig Károly, dr. Sáray Bertalan, Tóth Béla, Szép Gyula, dr. Szücs Géza, Ory Mihály, mint rendes tagok; Nánássy Lajos és Felegyházy János, mint póttagok.

A törvényszék elnöke a következőkben ismertette a vádat:

Ez évi február 3-án esteli 6—7 óra között Tassi János vádlott a Hajnal nevü korcsmában mulatott, mikor betért oda Kiss Sándor szintén h.-böszörményi lakos és helyet foglalt egyik külön asztalnál.

Tassi János, ki egyedül ivott, addig szólitgatta magához, hogy végre engedett a szónak s oda ült Tassihoz s együtt iszogatott vele kilencz óráig.

Kilencz óra után — Kiss Sándor előadása szerint — elhagyták a korcsmát és Kiss hivta Tassit, hogy menjenek el együtt az ő lakására, hol megvacsorálnak.

Mikor azonban a városon kivül haladtak, Tassi hirtelen gáncsot adott neki, mire Kiss a földre zuhant. Ekkor a támadó fojtogatni kezdte, majd a mellénye zsebébe nyult, hol a tárczája volt három korona s nehány fillérnyi pénzzel. Ezt kivette és azután elfutott.

A megfojtogatott Kiss Sándor felván szorgott a földről s a közel levő Tóth József

kodjék. Tassit pedig három rendőr ezalatt elfogta.

A tárgyalást, miután egyik tőtanu nem jelent meg, délutánra kellett halasztani.

Délután Tassi kihallgattatván, tagadta a terhére rótt cselekményt, mire a vád- és védbeszéd meghallgatás után az esküdtszék nem vétkesnek találta Tassit a rablásban és e verdikt alapján a törvényszék vádlottat felmentette.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Apja jegyese.** Cordift Adam amerikai farmmunkással csaknem megtörtént, hogy a saját leányát nőül vette. Az esküvő napja már ki volt tüzve és annak előestéjén Cordift jegyesével annak fénykép-albumában lapozgatott, miközbon megpillantotta 18 év előtt elhalt neje arczképét és mikor azt kérdezte jegyesétől, hogy kinek az arczképe, a leány azt felelte, hogy az anyjáé. Cordift egészen fiatal korában megesküdött egy munkaadója leányával New Yerseyben. A leány szülei egyáltalán nem akartak beleegyezni a házasságba és amikor megtudták, hogy ez titokban megtörtént, Cordiftet elkergették, leányukat pedig bezárták. A fiatal férj elment másfelé és mikor évek multán végre zöld ágra vergődött és nejét magához akarta venni, ez, miután egy leánygyermeknek adott életet, meghalt. A gyermeket nagyszülei maguknál tartották, ugy hogy atyja soha sem látta. A leánykát később egy baltimorei rokona magához fogadta, ott ismerkedett meg vele. Cordift beleszeretett és eljegyezte. Csak szerencsés véletlennek köszönhető, hogy az apa leányát tudtán kivül nőül nem vette.

* **Megszöktetett rendőr.** Egy ismert párisi orvosnak meg kellett a rendőrség előtt jelennie, azért, mert nagyon gyorsan hajtatott automobiljén és ezenfelül egy rendőrt „megszöktetett". Az illető rendőrnek, ki mellesleg szólva „kerékpáros rendőr", a boulognei sétányon volt szolgálata. Az uton állva, egyszerre egy gépkocsit látott maga felé tiltott gyorsasággal közeledni. A rendőr rákiáltott a gépkocsi gazdájára, hogy álljon meg, de a gépkocsi tovább haladt, mire a rendőr fölkapott kerékpárjára és erősen megnyomva a pedált, olyan gyorsan hajtota, hogy az automobilt utolérte. — A kocsi végre megállt és a rendőr a bennülő urat, kinek gomblyukában a becsületrend vörös szalagja pompázott, következőleg hallgatta ki:

— Mi a neve?

— Julius Cäsar!

— Hány éves?

— Tizennyolcz.

A mikor a rendőr látta, hogy bolondot üznek vele, felszólitotta a humoros gépkocsizót, hogy kövesse a rendőrségre.

— Nagyon szivesen. Tessék felülni.

A rendőr felült és a gépkocsi a következő perczben óránkint harminez kilométer sebességgel az előbbivel ellenkező irányban rohant, végre egy másik kocsival összeütközött és az eredmény az volt, hogy gazdáját a rendőrbiró elé állitották, aki gyors hajtás és egy rendőr tervbe vett megszöktetése miatt két napi fogházra és 15 frank pénzbüntetésre itélte.

—

Elmés kérdések és feleletek.

Mit csinált Cháron, ha az alvilágba való szállitásért a lelkek nem fizették meg az obulust?

— Cháronkodott.

*

— Mi lesz a rőfös-kereskedőből, ha a csillagászatra adja magát?

— Métereologus.

*

— Hát a korcsmárosból, ha az irodalommal foglalkozik?

— Literátus ember.

*

— Mikor fél a nyul?

— Mikor kettévágják.

REGÉNY.

A világ szive.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból forditotta: **Krampera János.**

(Folytatás.) 17.

IV. FEJEZET.

A Sziv legendája.

Alig tettünk pár lépést a barlangban, hirtelen kiszélesedett, ugy, hogy felállhattunk s meggyujthattuk a gyertyákat. Most már nem volt mit kétkednünk tovább, hogy egy régi bánya tároaknájában vagyunk. Harmincz vagy negyven lépést haladhattunk bukdácsolva a lehullott mészköveken s bujkálva az idők folyamán képződött *stalak tit*-ek között, midőn egyszerre csak olyan akadályhoz értünk, mely meggátolta további előhaladásunkat. Egy irdatlan nagy darab szikla leesvén az akna padmalyáról, elzárta az utat. Megnéztem.

— Nos, sennor — mondám — ugy hiszem, akár vissza is fordulhatunk. Emlékezhetik, hogy a kézirat szerint bármily gazdag is ez a bánya, a benne való járás veszedelmes, mert az oldalfalazatát képező kövezet igen porhanyó. Látnivaló ugyan, hogy alátámasztották a hajdani időkben, de a támasztó gerendák már régen elkorhadtak.

— Igaza van, Ignatio, — felelé — munkaerő nélkül itt nem juthatunk eredményre. Sehogyse tetszik nekem ez a kőzet, tele van repedésekkel.

Alighogy ezek a szavak elhangzottak ajkáról, egy gyermekfej nagyságu kő levált a padmalyról s közvetlenül lábai elé esett.

— Csendesebben beszéljen, — suttogám, hangjának rezgése is elég erős lehet ahhoz, hogy a padmalyt ránk rogyaszsza.

Ezzel piszkálni kezdtem a lehullott követ, gondolván, hogy hátha ércz-nyomra akadok benne s a mint ezt tenném, kezem valami élesbe ütődött, felemeltem s a gyertya felé tartottam. Egy emberi állkapocs volt, megsárgulva az időtől és megrevesedve a nedvességtől. Megmutattam a sennornak, aztán mindketten letérdeltünk s vizsgálni kezdtük a folyosó földjét. Vizsgálódásunk nem volt hiábavaló, mert nemsokára ráakadtunk egy koponya maradványaira s egy pár karcsontból származó töredékre. A csontvázak többi része azonban ott volt az előttünk fekvő nagy kőtömb alatt.

— Szegény ember, bizonyosan kifelé jött a bányából, mikor a szikla rázuhant, — suttogá a sennor. — Nézzen csak ide! — és egy kis csomócskára mutatott, mely csak ugy csillogott a gyertya fényétől.

Nyers arany volt, nagyrészt apró gömböcskékben és majdnem egészen tiszta. Lehetett hat vagy hét unciányi.

Ugy kellett lenni, hogy a bánya bezárása után valamelyik Aztek, ki be volt avatva a titokba, saját zsebére tovább folytatta benne a bányászatot, mignem egy napon, épen mikor kifelé menőben volt, a szikla ráesett és szétmorzsolta.

— Kétséget sem szenved, hogy ez a bánya ne volna gazdag, — susogá a sennor, — mindamellett is nem bánnám, ha már kikerültünk volna belőle. Olyan baljóslatu neszt és zugást hallok, hogy csupa ludbőr a hátam tőle. Jöjjön Ignatio, — szólt és megfordulván, a kijárat felé tartott.

Két lépéssel odébb láttam, hogy bokáját beleütötte egy földből hat-nyolez hüvelyknyire kiálló szikladarabba s az ütés okozta fájdalma oly nagy volt, hogy elfeledkezvén róla, hol van, hangosan elkiáltotta magát.

Rögtön rá különös hangot hallottam fejem felett, mintha valami recsegve elszakadna s a következő pillanatban arczczal letelé a földön feküdtem, hátamon pedig egy irdatlan darab szikla nyugodott.

Azt mondám, hogy a szikla rajtam nyugodott, de nem volt egészen igy, mert ha ugy lett volna, nem élek még azután husz és egynehány évig, hanem megöl az a nehéz kő abban a pillanatban, mint a hogy egy bogárka megdöglik egy ember lába alatt. A sulynak nagyobb része arra a kiálló kődarabra esett, melyben a sennor lábát megütötte s a lezuhant tömegnek csak egy pontja nyomta vállamat és szoritott engem a földhöz. Hozzá még sötétségben is voltunk, mert a sennor szintén elesett s lámpája kialudt s fájdalmaimat még növelte az a gondolat, hogy hátha ő már meg is halt.

Egyszerre mégis csak meghallottam szavát, a mint mondá: Ignatio! Él még ön, Ignatio?

Pillanatra egy gondolat ötlött eszembe. Kinjaim közt is az villant át agyamon, hogy valószinüleg még több szikla is fog alázuhanni s ha barátom még itt marad, velem együtt meg kell halnia. Engem már semmi sem menthetett meg, arra voltam itélve, hogy lassu haldoklással haljak meg a kőszikla alatt, már pedig bizonyos voltam benne, hogy ha ezt neki megmondom, a világért sem megyen el. Ezért hát a menynyire tőlem telt, hidegvérrel szólitám meg:

— Meneküljön, sennor, én biztonságban vagyok. Csak gyertyát gyujtok s én is követem.

— Ön hazudik, hiszen hangja egészen a föld szinéről jön, — felelt ő s rögtön rá gyufa serczegés ütötte meg a fülemet.

(Folyt. köv.)

Menetrend.

Érvényes 1900. évi május hó 1-ső napjától.

Debreczenből az alábbi állomások felé	indul	416	1027	901	1236	710	1200*
P.-Ladányba	érk.	503	1128	948	145	840	128
Nagyváradra	„	639	148	—	342	—	342
Szeghalomra	„	—	—	—	421	—	421
Budapestre	„	940	545	150	810	—	602
Debreczenbe a fenti állomások felől	érk.	1144	336	626	233	514	741

* Csak kedden közlekedik.

Debreczenből az alábbi állomások felé	indul	1217	356	256	522	758
Ér-Mihályfalvára	érk.	100	458	357	635	913
Nagy-Károlyba	„	136	603	500	759	1040
Szatmárra	„	220	708	611	917	1203
Királyházára	„	315	827	733	136	—
Taraczközre	„	433	1014	914	—	—
M.-Szigetre	„	456	1050	950	—	—
N.-Bocskóra	„	532	1203	1102	—	—
Kőrösmezőre	„	730	349	145	—	—
Debreczenbe a fenti állomások felől	érkezik	751	1012	355	1216	645

Debreczenből az alábbi állomások felé	indul	822	401	658
Nyiregyházára	érkezik	939	518	816
Királytelekre	„	1012	558	935
Szerencsre	„	1121	703	1043
Kassára	„	330	—	556
S.-A.-Ujhelyre	„	439	814	—
Debreczenbe a fenti állomások felől	érkezik	807	1207	753

Debreczenből az alábbi állomások felé	indul	835	431	—
Sárándra	érkezik	916	504	—
Nagy-Léta—Vértesre	„	1043	618	—
Derecskére	„	957	545	—
Debreczenbe a fenti állomások felől	érkezik	718	318	—

Debreczenből az alábbi állomások felé	indul	442	421	—
Ohat-Kócsra	érkezik	734	659	—
Tisza-Füredre	„	832	756	—
Füzes-Abonyba	„	1024	—	—
Debreczenbe a fenti állomások felől	érkezik	800	545	—

Debreczenből az alábbi állomások felé	indul	528	1120	406
Hajdu-Nánásra	érkezik	817	118	621
Büd-Szt.-Mihályra	„	852	—	658
Tisza-Lökre	„	917	—	729
Debreczenbe a fenti állomások felől	érkezik	817	330	635

Az éjjeli idő este 6 órától reggeli 5.59 perczig a perczeket jelző számjegyeknek aláhuzásával van jelölve.

A vastagabb számjegyek gyorsvonatok érkezési és indulási idejét jelzik.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

NYILT-TÉR.

„MARGIT“
GYÓGYFORRÁS

Margitforrás-telep (Bereg-megye.)

A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzése szerint kevés szabad szénsavat, ellenben sok szénsavas natriumot és lithiumot tartalmaz. Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló összetételü vizek fölé emelik. Kitünő hatású **a légutak s tüdő hurutus állapotainál, különösen szivós váladék esetén; tüdővészeseknél, ha vérzésre való hajlandóság van is jelen, a „Margit-viz“** megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz kevés szabad szénsavánál fogva. Kiváló hatást látni tőle **a gyomor** és **belek hurutos állapotainál,** főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiségben képzelődött sav oka a rossz emésztésnek.

A húgysavas sók lerakodását akadályozván, becses szolgálatot tesz továbbá a **hólyag hurutos** bántalmainál, **a kő- és homokképződés eseteiben,** miért is **a budapesti és bécsi egyetem orvostanárai,** mint az **orvosvilág egyéb előkelőségei** a legszivesebben használják, előnyt adnak a **„Margit“**-forrásnak a hozzá hasonló összetételü gyógyvizek fölött.

Mint ivóviz

kiváló óvószernek bizonyult járványos betegségek idején, főleg typhus ellen.

Mint borviz általános kedveltségnek örvend.

Főraktár:

ÉOESKUTY L. ásványviznagykereskedés

cs. és kir. udvari szállító BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglőben.

Iglófüred.

Klimatikus gyógyhely. Vizgyógyintézet. Nyaralótelep.

Vasuti állomás Igló (Kassa-oderbergi vasut) Szepesmegyében 580 méter magasságban a tenger szine felett, nagy kiterjedésü fenyvesek közepette, pompás sétányokkal. Tükör-, kád- és fenyőfürdők, villanyozás, massage, kiválóan alkalmas gyógyhely ideggyengeség, légzőszervek bántalmaiban szenvedőknek, üdülők részére.

Jó konyha, mérsékelt árak, zongora, olvasóterem, Lawn-Tennis.

Fürdőévad május 15-től szeptember végéig. Elő- és utóévadban tetemes árleengedés. Fürdőorvos **Dr. Neubauer Lajos.** Posta és távirda állomás helyben. Utazás: Budapest-Kassa-Igló, vagy Budapest-Ruttka-Igló. Prospektusokkal szolgál

a fürdőigazgatóság
Iglófüreden.

HEYDEN TÁPANYAGA
(NÄHRSTOFF HEYDEN)

egy feltárt fehérnye, mely az emésztési szervektől **fitggetlenül** kiválóan táplál.

Előnyös erősítő és tápláló

gyengélkedők, gyermekek, szoptató nők, vérszegény, labadozó és sovány egyének részére, valamint testi és szellemi kimerültségnél.

Étvágygerjesztő.

Kapható gyógyszertárak és gyógyárú-üzletekben.

— Heyden vegyészeti gyára Radebeul—Drezda.

Tavaszi és nyári idény 1900.
Valódi brünni szövetek

Egy szelvény **3.10** mtr. hosszu, teljes uri öltönyt (kabát, nadrág, mellény) ad, ára csak

frt 2.75, 3.70, 4.80 jó
„ 6.— és 6.90 jobb
„ 7.75 finom
„ 8.65 finomabb
„ 10.— legfinomabb

valódi grapia szövetekből.

Egy szelvényt fekete szalon öltönyhöz **10** frt, valamint felöltőszöveteket, turista-lodeneket, legfinomabb kamgarnokat stb. stb. küld gyári áron a valódiságáról és szolidságáról jól ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. Mintahü szállításról biztositók **A magánfelek előnyei:** szöveteket **közvetlenül** fenti czégtől a **gyárhelyiségből** rendelni tetemesek.

Az „Alsó Nyirvidéki Vizlecsapoló Társulattól.“

360. sz.
1900.

Pályázati hirdetmény.

Az „Alsó Nyirvidéki Vizlecsapoló Társulat“-nál Debreczenben az 1899. évi nov. 12-én megtartott rendes évi közgyülésen felvett jegyzőkönyvben foglalt VI. sz. jogerős határozatával rendszeresitett **ideiglenes minőségü társulati mérnöki állásra** ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állás évi javadalmazása: 3000 korona évi fizetés és 600 korona évi lakbér.

Kiutazásoknál fuvart a társulat a mérnök részére természetben szolgáltatja. Vasuti illetmények havonként lesznek elszámolandók a hasonló fizetéssel biró állami alkalmazottakat megillető mérvben és módon. A működési területen kivül tett szolgálat esetén 10 korona napidij jár; Budapestre történő utazásoknál 16 korona napidij. A működési területen belüli kiutazásoknál sem napidij, sem kilométerpénz fel nem számitható.

Magán munkálatokat, a társulati szolgálat érdekeinek csorbitása nélkül, a társulati elnök esetről-esetre engedélyezi.

Az állás véglegesitése nincs kizárva.

Ezen állásra az 1885. évi XXIII. t. cz. 97. szakasza szerint csakis **mérnöki oklevéllel és vizszabályozási vagy ármentesitési épitkezéseknél töltött két évi gyakorlatot igazoló bizonyitványnyal biró** egyének pályázhatnak.

Felhivatnak mindazon magyar honpolgárok, kik a fent előirt minősitéssel birnak, hogy a kellőleg okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket, Méltóságos gróf **Szapáry György** társulati elnök ur nevére Debreczenbe czimezve, a Társulat Debreczenben székelő Igazgatóságához az **1900. évi julius hó 10-ik napjáig okvetlen nyujtsák be,** a későbben erkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

Debreczen, 1900. junius hó 18.

Szögyény János s. k.
társulati igazgató.

Magy. kir. államvasutak Üzletvezető ég Debreczenben.

14241.
III. 1900. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Debreczen állomásán 1901. évi márczius 1-én a **vasuti vendéglő bérlete** lejár, ugyanazon időponttól számitandó három évi időtartamra ezen vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 1 koronás bélyeggel és — „ajánlat a m. kir. államvasutak Debreczen állomásán levő vendéglői üzlet bérletére“ — felirattal ellátott, nemkülönben a kellő okmányokkal felszerelt, boritékba zárt és lepecsételt ajánlatok **1900. évi augusztus hó 1-én déli 12 óráig** a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége titkári hivatalához posta utján, tértivevénynyel nyujtandók be és ugyanazon időpontig bánatpénz fejében pedig 600 korona készpénzben küldendő be — függetlenül az ajánlattól — a debreczeni üzletvezetőség gyüjtőpénztárába posta utján jelen pályázati hirdetmény számára való hivatkozással.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III. (forg. és keresk.) osztályában (Tisza-palota II. em. 25. ajtó) a hivatalos órák tartama alatt (d. e. 8—12 és délután 2—4 óráig) megtekinthetők, miért is az ajánlattevőktől feltételeztetik, hogy azokat ismerik és magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitüzött határidőn tul beérkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának azon jogot, hogy a pályázók közül — tekintet nélkül a felajánlott bérletösszeg nagyságára — szabadon választhasson.

Megjegyeztetik, hogy a jelenleg ideiglenes épületben elhelyezett vendéglői helyiségek és a vendéglős lakása 1902. évi augusztus 1-től az uj felvételi épületben lesznek elhelyezve.

Debreczen, 1900. évi junius hó 12 én.

Az üzletvezetőség.

Utánnyomás nem dijaztatik.

BIRKA

fesüs, ezer darab, nyájfelosztás végett

ELADÓ

a sarmasági gazdaságban.

Bővebbet: **Kölönte Ferencz** gazdatiszt, **Sarmaság.**

Nyomatott a „Csokonai“ nyomdában, Debreczenben.